

KONGRESSZUS '89

BESZÁMOLÓ A MAGYARORSZÁGON RENDEZETT X. NEMZETKÖZI SZPELEOLÓGIAI KONGRESSZUSRÓL

Azt hiszem, mindenki, aki a kongresszus szervezésében, rendezésében valahol, valamilyen szinten és mélységben részt vett, megkönnyebbült, amikor 1989. augusztus 20-án, a déli órákban a Nemzetközi Szpeleológiai Unió (UIS) új elnöke bezárta a plenáris ülést, illetve szeptember 3-án, amikor az utolsó szakmai kirándulás résztvevői is vonatra szálltak. Jóleső megkönnyebbülés volt ez, hiszen igen nagy munka állt mögöttünk, feszültséggel, állandó készenléttel, előre nem látható feladatok gyors megoldásával. És noha tisztában vagyunk azzal, hogy esetenként hibák csúsztak a lebonyolításba, a külföldi résztvevők egyöntetű elismerése, az azóta érkezett köszönő és méltató levelek, sajtóvisszhangok alapján egyértelműen sikeresnek könyvelhetjük el a

X. Kongresszus megrendezését. A számos megnyilatkozás közül hadd említsük meg *Dr. Derek Fordnak* a plenáris záróülésen tett kijelentését (amit később levelében is megismételt), mely szerint „az eddigi kongresszusok közül a budapesti volt legjobban rendezett”.

A résztvevők tetszését elsősorban a kongresszus szakmai és kiegészítő programjainak, rendezvényeinek sokrétűsége, gazdag kínálata és a kirándulások információbősége nyerte meg, de jó benyomást keltett a kongresszus helyszíne és külsőségei is (információ, fogadások, dekoráció stb.).

Sikeresnek tekinthetjük a kongresszust a résztvevők száma alapján is, hiszen regisztrált résztvevő 724 volt (lásd az *1. táblázatot*). Ez a szám az előzetes

A kongresszus ünnepélyes megnyitása (Borzák P. felv.)

**A kongresszus résztvevői
országok és részvételi formák szerint**

Ország	Résztevők								előzetesen jelentkezett
	teljes jogú	kísérő	korlátozott jogú	ifjúsági	levelező	vendég	rendező	összesen	
Amerikai Egyesült Államok	32	22	—	3	2	2	—	61	72
Argentína	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Ausztrália	8	1	—	1	—	1	—	11	15
Ausztria	16	10	10	1	—	1	—	38	45
Belgium	9	10	—	3	1	2	—	25	40
Brazília	2	—	—	4	—	—	—	6	6
Bulgária	23	6	6	1	—	—	—	36	61
Costa Rica	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Csehszlovákia	26	5	—	—	—	3	3	37	45
Dél-afrikai Köztársaság	3	2	—	—	—	—	—	5	7
Franciaország	22	19	1	—	3	4	—	49	52
Görögország	3	4	1	—	—	—	—	8	14
Hollandia	6	5	—	—	1	—	—	12	15
Indonézia	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Izland	2	2	—	—	—	—	—	4	4
Izrael	1	1	—	—	—	—	—	2	2
Japán	2	—	—	—	—	—	—	2	4
Jugoszlávia	3	1	—	—	—	1	—	5	10
Kanada	7	5	7	4	—	1	—	24	26
Kína	3	—	—	—	—	—	—	3	5
Koreai Köztársaság	1	—	4	—	—	—	—	5	6
Kuba	2	—	—	—	—	—	—	2	4
Lengyelország	3	—	—	—	—	1	—	4	16
Libanon	2	—	—	—	—	—	—	2	2
Magyarország	39	3	—	3	5	1	35	86	93
Mexikó	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Nagy-Britannia	15	10	4	—	1	1	—	31	43
Német Demokratikus Köztársaság	17	12	—	1	—	—	—	30	60
Német Szövetségi Köztársaság	16	12	5	1	—	—	—	34	42
Norvégia	5	1	1	—	—	—	—	7	9
Olaszország	21	19	—	—	3	1	—	44	70
Peru	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Portugália	4	3	—	—	—	—	—	7	8
Puerto Rico	1	—	—	—	—	—	—	1	3
Románia	1	—	—	—	—	1	—	2	40
Spanyolország	14	10	1	2	5	—	—	32	56
Svájc	5	5	—	—	1	1	—	12	19
Svédország	14	20	—	—	—	—	—	34	34
Szovjetunió	39	16	—	1	—	—	—	56	182
Törökország	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Új-Zéland	2	2	—	—	—	—	—	4	5
Venezuela	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen	372	206	40	25	22	21	38	724	1126

jelentkezésekhez képest (1126) alacsony. Különösen a rubel-elszámolású országokból érkezettek közül sokan nem regisztráltatták magukat, mivel nem volt elegendő pénzük a tekintélyes összegű részvételi díj befizetésére. Becslésünk szerint velük együtt a kongresszus létszámát 950–1000 főre tehetjük. A résztvevők 39 országot képviseltek.

A X. Nemzetközi Szeleológiai Kongresszust a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen rendezte meg 1989. augusztus 13. és 20. között a *Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat*. Társrendezőként a *Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási*

2. táblázat

Az elhangzott, illetve a kongresszusi kiadványban megjelent előadások megoszlása

Szekció megnevezése	Előadások száma
A 1 Barlangképződés hévizek segítségével	20
A 2 Karsztvízforgalom és szerepe a barlangképződésben	50
A 3 Barlangi képződmények genetikája	30
A 4 Felszíni formakincs és a barlangok kapcsolata	32
A 5 Paleokarsztok és fejlődésük	19
A 6 Barlangi üledékek relatív és abszolút kormeghatározása	19
A 7 Regionális szeleológiai jelenségek	66
B 1 A barlangok és a természetvédelem	10
B 2 A karsztfelszín alatti víztározók hasznosítása, különös tekintettel azok szennyezettségére	9
B 3 Barlangi klíma és a gyógyhatás	56
B 4 Barlangfeltárás és barlangjárás technikája	19
B 5 Barlangjárás hatása a barlang állapotára	6
B 6 Barlangok dokumentációja	27
B 7 Barlangok élővilága és az emberi tevékenység	36
B 8 Prehisztorikus ember és a barlangok	23
B 9 Idegenforgalmi barlangok védelmének kérdései	7
B 10 Vízalatti barlangkutató problémái	6
B 11 Barlangok őslatai és ősnövényei	3
C Barlangi mentés	18
Összesen	456

3. táblázat

Kongresszusi elő- és utókirándulások

Kirándulás megnevezése	Külföldi résztvevők száma
D 1 Magyarországi karszt-hidrogeológiai és szeleológiai objektumok Augusztus 21–30.	49
D 2 Szeleoterápiai és szeleoklimatológiai központok Augusztus 21–26.	6
D 3 Prehisztorikus emlékek Magyarországon Augusztus 21–24.	11
D 4 Magyarország paleokarsztjai Augusztus 21–25.	11
D 5 Magyarország vízalatti barlangjai bűvároknak 51 Dunántúl Augusztus 7–13.	0
52 Budapest Augusztus 14–20.	3
53 Észak-Magyarország Augusztus 21–25.	1
D 6 Magyarország idegenforgalmi barlangjai 61 Augusztus 21–26.	41
62 Augusztus 28–Szeptember 2.	0
E 1 Budapest barlangjai Augusztus 13–20.	149
E 2 Bükk barlangok 21 Augusztus 21–27.	18
22 Augusztus 28–Szeptember 3.	3
E 3 Alsó-hegyi zombolyok 31 Augusztus 21–27.	9
32 Augusztus 28–Szeptember 3.	0
E 4 Jósvaló–Aggtelek cseppkőbarlangjai 41 Augusztus 10–13.	28
42 Augusztus 21–27.	24
43 Augusztus 28–szeptember 3.	0
E 5 Tési-fennsík és a Bakony barlangjai 51 Augusztus 7–13.	3
52 Augusztus 21–27.	5
53 Augusztus 28–Szeptember 3.	0
Összesen	361

Minisztérium Barlangtani Intézete és a Magyar Természetbarát Szövetség Barlangbizottsága működött közre. A kongresszus védnökei: *dr. Maróthy László* környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter, *dr. Láng István*, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, *dr. Bielek József*, Budapest főpolgár-

mestere és *dr. Tóth János*, a MTESZ főtítkára voltak.

A kongresszus első hivatalos rendezvényére — a később ismertető előkirándulásokon és a mentőszimpóziumon kívül — augusztus 13-án délután a *Kiscelli Múzeumban* került sor, ahol nagyszámú érdeklődő jelenlétében *dr. Selmeczi László*, a Budapesti Történelmi Múzeum főigazgatója és *Heinz Ilming* festőművész, az Osztrák Barlangkutatók Szövetségének elnöke nyitotta meg a „Barlangok a képzőművészetben” című jelentős sikerű kiállítást. Tárlatvezetést *Székely Kinga* tartott.

Aznap este a kongresszus színhelyén megtartott *nyitó fogadáson* találkoztak a világ minden részéből érkező résztvevők, köszöntötték egymást a régi ismerősök, barátok, s kerestek kapcsolatokat a kongresszus újoncai.

Az augusztus 14-én a kongresszus székhelyén megtartott ünnepélyes megnyitón *dr. Fodor Istvánnak*, az MKBT elnökének, mint házigazdának megnyitó szavai után *dr. Maróthy László* környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter, *dr. Láng István*, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára, *dr. Bielek József*, Budapest főpolgármestere és *dr. Füredi Károly*, az MTESZ főtítkárhelyettese köszöntötte a hazai és külföldi vendégeket. (Az elhangzott beszédek beszámolónk után közöljük magyarul, a kongresszus hivatalos nyelvein pedig a kongresszusi kiadvány III. kötetében jelennek meg.)

A megnyitót követő plenáris ülésen a *Nemzetközi Szpeleológiai Unió* vezetőségének és szakbizottságainak az elmúlt ciklusról szóló beszámoló és értékelési hangzottak el.

Ugyanezen nap délutánján megkezdődtek — s az augusztus 16-i közös kirándulási napot kivéve — augusztus 19-éig 5 napon át 18 szekcióban, 4 teremben párhuzamosan folytak az *előadóülések*. Minden eddiginél nagyobb számú előadást jelentettek be: az elhangzott, ill. a kongresszusi kiadványban megjelent előadások száma 456 (szekciónkénti megoszlását lásd a 2. táblázatban). Az élénk érdeklődés és esetenkénti termékeny vita mellett zajló előadások közül aktualitása miatt ki kell emelnünk a hévizes barlangkeletkezés elméletével foglalkozó szekciót (helyszíni tanulmányozásra és bizonyításra itt álltak rendelkezésre a budai barlangok), és a világszerte egyre nagyobb gondot okozó barlangvédelem témakörét. Jelentős volt a magyar kutatók részvétele is, 58 előadást (az összes előadás 13%-a) küldtek be, ill. tartottak meg.

A szekcióülések előtt és után az UIS szakbizottságok tartották üléseiket, megvitatva szakterületüknek az elmúlt ciklusban végzett tevékenységét, és meghatározva az elkövetkező évek feladatait.

Augusztus 16-án — a kongresszus munkáját pihenésként megszakítva — autóbusszal és hajóval a Duna-kanyarba szerveztünk *közös kirándulást*. Dobogóköt érintve — ahol *dr. Juhász Árpádtól* kaptak geológiai ismertetőt a résztvevők — érkeztünk Esztergomba. Ebéd előtt és után a bazilika, a Keresztény Múzeum, valamint a Vízügyi Múzeumban a kongresszus alkalmára rendezett „Komárom megye barlangjai” c. kiállítás megtekintése szerepelt a programban.

Augusztus 17-én este az UIS vezetőségének és a megjelent országok delegációvezetőinek tiszteletére

Új vezetőség választása a plenáris ülésen (Borzák P. felv.)

a Gundel étteremben adott *fogadást* Maróthy László miniszter.

Augusztus 19-én este igen jó hangulatú, táncdal egybekötött, gasztronómiai élvezeteknek is bővebben levő *záróbanketten* búcsúztak egymástól a régi és új ismerősök. Színhelye az egyetem aulája volt, a résztvevők számát azonban megcsappantotta a borsos részvételi díj (30 dollár).

A hivatalos zárásra azonban csak másnap, augusztus 20-án került sor. A délelőtti megtartott *plenáris ülésen* választották meg az UIS új vezetőségét is: elnök lett *Dr. Hubert Trimmel*, az eddigi főtitkár, főtitkár pedig *Dr. Camille Ek* (Belgium), eddigi titkár. (Az új vezetőség teljes névsorát külön közöljük.) A következő 1994. évi kongresszus rendezési jogát

— az erre szintén pályázó Belgium előtt — Kína kapta meg.

A kongresszushoz kapcsolódó 11 féle *elő- és utókirándulás* 15 turnusban került lebonyolításra. Ezekben mind a szakemberek (karszthidrogeológia, terápia, ősrégészet és őslénytan, őskarszt, vízalatti barlangok, idegenforgalmi barlangok), mind a Magyarország barlangjait megismerni kívánók (Budapest, Bükk, Aggtelek—Jósvafő, Alsó-hegy, Bakony) megtalálták saját érdeklődési körüknek megfelelő kirándulási lehetőséget. E kirándulásokon összesen 361 külföldi vett részt (lásd a 3. táblázatot).

Hazslinszky Tamás
a Szervező Bizottság vezetője

Dr. Fodor Istvánnak, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnökének köszöntő és megnyitó beszéde

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Kongresszus!

Őszinte tisztelettel és szeretettel köszöntöm a X. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszus valamennyi résztvevőjét Budapesten.

Külön köszöntöm

Dr. Derek Ford professzor urat, a Nemzetközi Szepeológiai Unió elnökét,

Dr. Hubert Trimmel urat, a Nemzetközi Szepeológiai Unió főtitkárát,

Dr. Maróthy László urat, környezetvédelmi és vízgazdálkodási minisztert,

Dr. Láng István akadémikus urat, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát,

Dr. Bielek József urat, Budapest székesfőváros tanácselnökét,

Dr. Füredy Károly urat, a Műszaki és Természet-tudományi Egyesületek Szövetségének főtitkár-helyettesét.

Szívem mélyéből örülök annak, hogy a világ valamennyi szepeológiával foglalkozó szakembere képviseletében üdvözölhetem Önöket itt Budapesten, amely nemcsak Magyarország fővárosa, de a világ barlangi fővárosának is tekinthető. Hiszen egyedül Budapest térségében több mint 90 barlang található 30 kilométert meghaladó járataival. Örömmel és szeretettel vártuk Önöket Magyarországra, mert úgy véljük, hogy hazánk barlangjainak és vonzó tájainak megismerése mellett a magyar barlangkutatók történelmi tradíciói alapján és tudományos kutatásaink eredményei révén egyaránt méltó ismereteket nyújthat az idelátogató szakembereknek.

Eredményeink igen sok szállal kötődnek a világ szinte valamennyi szepeológiai műhelyéhez. A barlangkutatók budapesti nagy nemzetközi találkozó-jára olyan időpontban kerül sor, amikor az információk áramlása már alig követhető, éppen ezért is az információk cseréje egyre inkább nélkülözhetet-

lenné válik. Kongresszusainknak e folyamatban is mind jelentősebb szerepet kell vállalniuk, és válniuk is.

A világgazdaságban végbemenő szerkezetváltás hatására a XX. század utolsó évtizedeiben különösen felgyorsult a tudományok fejlődése és a tudományos eredmények hasznosítása. Így van ez a karszt- és barlangtudományok területén is. Az idegenforgalom világméretű fellendülése már kontinenseket köt össze, és ebben látványos szerepet vállalnak a karsztobjektumok, a barlangok. A hagyományos tudományterületek (tudományágak) mellett a szepeológiában is egyre nagyobb jelentőségűek az interdiszciplinárisan művelhető tudományos témák.

*Fodor István megnyitó beszédét tartja
(Borzsák P. felv.)*

